

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Satakunnan TE-toimisto kannattaa esitystä.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

Satakunnan TE-toimisto kannattaa pääosin esitystä. Palkkatuen myöntämisen näkökulmasta muutosesitys selkeyttää palkkatukien myöntämistä ja on perusteltu, kun painopistettä suunnataan vaikeimmin työllistyviin työnhakijoihin. Vaikeammin työllistettävien palkkatukijaksojen (10 kk) jatkopäätöksiä yhdistyksistä yrityksiin tulisi mahdollistaa esitettyä laajemminkin.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**
- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**

- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

Kotitalouden poistaminen ei vaikuta nykytilanteeseen merkittävästi, koska viime vuosina kotitaloudet ovat palkkatukityöllistäneet vähäisiä määriä. Tuotannollisista ja taloudellisista syistä irtisanottujen vaikutuksen muuttaminen helpottaa yritysten tilannetta palkkatuella uudelleen työllistämässä. TE-toimiston kannalta uuden tilanteen todentaminen hankaloituu, jos työnantajan antama kirjallinen vakuutus ei riitä.

Satakunnan TE-toimiston näkemyksen mukaan on hyvä, ettei tukea myönnetä uudestaan samalle työnantajalle, samasta työllistettävästä on pääosin hyvä. Iäkkäämmät ja osatyökykyiset ovat tässäkin korostuneesti huomioitu, mikä on perusteltua. Todennäköisesti tämä muutos tulee vähentämään palkkatuella työllistettävien määrää. Palkkatuen käyttö oppisopimuksissa on väljään säädetty ja voi johtaa palkkatukien automaattiseen myöntämiseen oppisopimukseen koulutuksen koko keston ajaksi.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

Satakunnan TE-toimisto kannattaa esitystä. Esitys vähentää hallinnollista työtä ja maksatus helpottuu.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- **Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista**
- **Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen**
- **Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista**

Tuen määrän yhtenäistäminen selventää ja helpottaa TE-toimiston ja maksatuksen tehtäviä. Myöskin keston määrittäminen joko 5 tai 10 kuukaudeksi selkeyttää palkkatuen myöntämistä. On perusteltua, ettei tuen maksimiaika ole sidottu samalla tavoin työllistettävään kuin mitä nyt ja voidaan tilanteen niin vaatiessa kuitenkin työllistää palkkatuella toiselle työnantajalle. Esityksellä on vaikutusta yhdistysten ja kuntien nykymalliin, jossa usein samoja henkilöitä tietyin väliajoin työllistetään samoissa tehtävissä. Viranomaisten on pyrittävä löytämään muita ratkaisuja niiden kohdalla, jotka eivät syystä tai toisesta kykene työllistymään avoimille työmarkkinoille.

Toisaalta TE-toimisto ei enää voi esim. asettaa palkkatukijaksolle tavoitteita, joiden täyttymisen perusteella myönnetään seuraava jakso uusin tavoittein ja tehtävää esim. vaativammaksi muuttamalla. Näin on voitu menetellä esim. työllisyyspoliittisissa avustushankkeissa ja "motivoida" järjestöä ja asiakasta osaamisen kehittämiseen ja edelleen siirtoon yrityksiin. Tosin em. motivoinnin käyttämiseen ei ole ollut riittävästi aikaa tähänkään mennessä, joten yksinkertaistamisen edut ehkä suuremmat kuin tämä huomio.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- **Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista**
- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista**
- **Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.**

Tuen nosto saattaa hieman lisätä työnantajien halukkuutta työllistää osatyökykyisiä. Se, että tuki voidaan aluksi myöntää 10 kk ajaksi ilman työn tuottavuuden aleneman vaikutuksen harkintaa helpottaa palkkatuen myöntöprosessia. Riittää kun todetaan sairauden tai vamman vaikeuttavan työllistymistä. Tuen jatkumisen kannalta edellytetään lääkärin arviointia ja siinä kohtaa arvioidaan myös työn tuottavuuden alenema.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.**
- **100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille**
- **Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtioneuvoston ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.**

Muutos vähentänee hieman yhdistysten halukkuutta työllistää, mutta tuskin merkittävästi. Yleinen sivukulujen poistuminen hyväksyttävistä palkkauskustannuksista kompensoidaan laskennallisella kertoimella, mikä käytännössä vastaa 23 % sivukulujen osuutta. Suurempi periaatteellinen muutos on tuen laajentaminen niin, että tuki voidaan myöntää myös valtioneuvoston mukaisena tukena. Etukäteen muutoksen vaikutusta on vaikea arvioida, koska kriteereistä ei ole vielä tietoa.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**

- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**
- **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

Tukitason korotus ja pysyminen samana koko koulutuksen keston ajan on hyvä muutos. Tuen kestoa on harkittava tarkkaan, koska jatkopäätösten tekeminen on käytännössä mahdollista vain silloin, kun oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana. Tässä muodossa esitetty säädös tulee johtamaan todennäköisesti siihen, että palkkatukea myönnetään pääsääntöisesti koko koulutuksen keston ajalle.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

Se, että TE-toimiston on etukäteen hyväksyttävä siirto tai sitä ei voida tehdä on kannatettava muutos. Sadan prosentin tuella työllistetyn siirtäminen yritykseen aiheuttaa tuen määrän putoamisen 50 %. Tuen lasku kompensoitunee sillä, kun käyttäjäyrityksen on maksettava käypä korvaus tukea saavalle työnantajalle. Tämä saattaa vähentää yhdistysten halua edelleen siirtoihin (verottajan suhtautuminen).

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- **Tuki on uusi**
- **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**
- **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**
- **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

Satakunnan TE-toimisto kannattaa esitystä. Tuen myöntäminen nopeutuu, kun ei tarvita tarkoituksenmukaisuusharkintaa.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
- **Työllisyyspoliittinen-avustus (säädettäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**

- **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**

Ei lausuttavaa

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Ei lausuttavaa

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- **Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.**

Niin kutsuttujen työsuunnittelijoiden työllistäminen TE-toimistoihin sekä kuntiin ja kolmannelle sektorille on ollut perusteltua ja työllisyysvaikutuksiltaan toimiva malli ja on valitettavaa, että tästä mahdollisuudesta ollaan luopumassa. Suuri osa TE-toimistoihin palkatuista työsuunnittelijoista on nimenomaisesti tukijakson pituuden vuoksi työllistynyt maksimituen jälkeen ja usein sitä ennenkin pysyvästi työhallinnon asiantuntijatehtäviin. Kunnissa ja yhdistyksissä työsuunnittelijoita palkkaamalla on voitu tukea pidempikestoisesti työllisyyden edistämistä ja työllisyshankkeita.

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- a. Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- b. Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- c. Muuta kommentoitavaa**

-

Sundell Juhani
Satakunnan TE-toimisto